

تاثیر طراحی فضاهای سبز بزرگ، ایجاد احساس امنیت در بزرگ راهها نمونه موردی: بزرگ راه شهید کسایی و پارک ایل گولی (ائل باغی) تبریز

مجتبی حاتمی شجاع

دانشجوی دکتری تخصصی معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب (پردیس بین المللی کیش)

آدرس پست الکترونیک نویسنده: Arthur_hat@yahoo.com

چکیده

امنیت محیط زندگی، یکی از مهمترین عوامل سازنده کیفیت مطلوب در زندگی انسان به شمار می رود. امنیت همواره از بنیادی ترین نیازهای بشر می باشد و تا این نیاز تامین نگردد او نمی تواند از فضایی که در آن قرار گرفته، برداشتی مطلوب داشته باشد. با توسعه روزافزون شهرها لزوم ایجاد بزرگ راهها و استفاده از آنها بیش از پیش آشکار می شود و این در حالی است که بزرگ راهها در حاشیه خود دارای ضاهاییکه اغلب از پوشش گیاهی برخوردارند. اما به واسطه ی جدا افتادگی از محلات پیرامون خود و همچنین عدم طراحی و به کارگیری مناسب عناصر کالبدی از نظر امنیت احساس آسیب پذیری را برای استفاده کنندگان به دنبال دارند.

هدف اصلی این پژوهش بررسی ارتباط میان ارتقای سطح کیفی فضا و احساس امنیت در فضاهای سبز حاشیه بزرگ راه های شهری از دیدگاه استفاده کنندگان از این فضاها می باشد. در این راستا معیارهایی برای ارزیابی امنیت از لحاظ کالبدی از دیدگاه صاحب نظران استخراج شده است و جامعه آماری این پژوهش را ساکنان و شاغلان و گردشگران حاشیه بزرگ راه شهید کسایی (ایل گولی) تشکیل می دهد. حجم نمونه این پژوهش ۳۳۰ نفر می باشد.

یافته های این پژوهش حاکی از وجود ارتباط میان سه متغیر اصلی کنترل فضا، نظارت و فعالیت در فضاهای سبز با احساس امنیت می باشد. در نهایت این نتیجه حاصل گردید که ارتقای سطح کیفی فضا از طریق بهبود شرایط کالبدی منجر به افزایش میزان استفاده از فضا می گردد و این افزایش استفاده، احساس امنیت را به دنبال دارد.

واژگان کلیدی: امنیت، فضاهای سبز، تبریز، پارک ایل گولی تبریز

مقدمه

احساس امنیت در فضاهای شهری یکی از مهمترین شاخص های کیفیت فضا محسوب می شود. با افزایش ضرورت ایجاد امنیت در جوامع، ابزار، شیوه ها و رویکردهای ایجاد و حفظ آن دستخوش تحول شده است (پیشگاهی فرد، احمدی دهکا ۱۳۸۹). به رغم آنکه مساله امنیت در هر جامعه یک مسئله پیچیده و دارای ابعاد متنوع و متعدد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی می باشد، در تامین این نیاز نمی باید از نقش و تاثیر عوامل محیطی قافل شد. از آنجایی که برخی از مناطق شهری نسبت به سایر مناطق بیش تر در برابر خطر ناشی از بروز جرم می باشد بر این اساس لزوم توجه به ارتباط بین آسیب پذیری افراد در فضاهای شهری و طراحی محیط زندگی بیش از پیش آشکار می شود، در گذشته به علت وجود روابط چهره به چهره و حاکم بودن نظارت های اجتماعی خودجوش احساس امنیت بیشتری وجود داشته است اما در جوامع شهری امروز با توسعه شهرها و ایجاد بزرگ راه های شهری این روابط چهره به چهره تبدیل به حرکت تند سواره شده است و این امنیت سیمای دیگر به خود گرفته است. بنابراین توجه به مساله امنیت در فضاهای سبز حاشیه بزرگ راه به عنوان بخشی از فضاهای عمومی شهری ضروری می باشد. این پژوهش این فرض را دنبال می کند که ارتقای سطح کیفی فضا امنیت به دنبال دارد. برای این منظور در این تحقیق ابتدا به ارائه تعاریف پایه امنیت از دیدگاه صاحب نظران پرداخته خواهد شد و سپس معیارهای ارزیابی امنیت در فضاهای سبز حاشیه بزرگ راه ها در نمونه موردی بزرگ راه شهید کسایی و پارک ایل گولی در شهر تبریز ارائه می شود. در بخش روش پژوهش معرفی اجمالی از فضای مورد مطالعه صورت گرفته و ضمن ارزیابی معیارهای امنیت از دیدگاه های استفاده کنندگان از این فضا با کمک تحلیل آماری پرسشنامه ها روابط میان معیارها مورد سنجش قرار گرفته است.

روش تحقیق

روش تحقیق در این پژوهش، بررسی نمونه موردی در حاشیه بزرگ راه شهید کسایی در شهر تبریز، حدفاصل پارک ایل گولی می باشد. در این بررسی جامعه آماری استفاده کنندگان از فضا یعنی ساکنان، شاغلان، و گردشگران به عنوان یک جامعه آماری نامحدود در نظر گرفته شده است و حجم نمونه، ۳۳۰ نفر می باشد که بر اساس روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای پاسخگوی پرسشنامه های گروه تحقیق بوده اند. در ضمن قبل از بکارگیری آزمون های آماری، طبیعی بودن توزیع داده ها به وسیله آزمون کولموگوروف اسمیرنوف مورد بررسی قرار گرفت. برای تحلیل قسمتی از پرسشنامه های تحقیق از آزمون ناپارامتریک ضریب همبستگی اسپیرمن توسط نرم افزار اس پی اس اس استفاده شده است.

امنیت در فضاهای شهری

امنیت به دفاع یا حفاظت از خویش، خانواده، دوستان بر می گردد. واژه امنیت در فضای شهری از یک طرف با جرم ارتباط پیدا می کند و از طرف دیگر با مفهوم بزه دیده و ترس از بزه. از سوی دیگر می باید میان ترس و خطر، یا احساس امنیت کردن و در امان بودن تفاوت قائل شد. از نظر علمی درک اثرات جرم، یعنی ترس از وقوع جرم به اندازه خود آن، یعنی خطرهای آماری حاصل از وقوع جرم اهمیت دارد. واکنش به ترس از قربانی شدن، باعث می شود که بسیاری از مردم از خطرات دوری کنند یا حداقل میزان در معرض خطر قرار گرفتن شان را کاهش دهند، که این خود می تواند منجر به عدم حضور مردم نه تنها در یک مکان خاص بلکه در بیش تر فضاهای شهری شود.

جین جکوبز نظریه پرداز آمریکایی در دهه ۶۰ میلادی با کتاب "مرگ و زندگی شهرهای آمریکایی" به عنوان اولین نظریه پرداز در وزه امنیت معرفی می شود. او در بخشی از این کتاب به مسائلی همچون نیاز به فضاهای امن در شهر، جداسازی و تشخیص مکان های عمومی خصوصی و تنوع کاربری ها و اختلاط آن ها با هم می پردازد.

جکوبز بیان می کند آرامش فضای شهری، ابتدا به وسیله ی شبکه ناخودآگاه و پیچیده ی اجتماعی و استانداردهای موجود میان مردم حفظ می شود. او در مورد خود انتظامی بودن یک فضا چنین توضیح می دهد: می باید چشم هایی همواره خیابان را بنگرند، چشم های کسانی که ما آن ها را مالکین طبیعی و حقیقی فضاها می نامیم و پیاده روهای خیابان می باید به صورت مداوم مورد استفاده قرار گیرد، تا بر نگاه های موثر بر خیابان افزوده شود.

از دیگر نظریه پردازان می توان از اسکلامو آنجل که همواره تاکید بر اهمیت محیط کالبدی برای پیشگیری از جرم داشت، نام برد. او بر آن بود تا با مشخص کردن حد مالکیت، کاهش و یا افزایش دسترسی به محل و انجام اقداماتی در خصوص نظارت و مراقبت شهروندان که از طریق محیط کالبدی صورت می گیرد، می توان در کاهش جرایم تاثیر مستقیم اعمال نمود (بنیاد امانی، ۱۳۷۷) آنجل بیان کرد که استفاده بسیار زیاد از یک قسمت شهر، توسط مردم موجب افزایش تعداد ناظران و شاهدان می گردد.

اسکار نیومن در سال ۱۹۷۳ با کتاب خود با عنوان فضای قابل دفاع اعلام می دارد برای خلق فضاهای خالی و بدون متولی، موقعیت ارتکاب جرایم را به وجود می آورد، وی سلسله مراتبی برای فضاها معین می کند. طبق نظریات نیومن بازداشتن از ارتکاب جرم و کاهش جرایم یعنی:

- توانمندی طراحی کالبدی در ایجاد یک (قلمرو حس مالکیت) در فرد
- توانمندی طراحی کالبدی محیط در ایجاد موقعیت نظارت و مراقبت شهروندان
- قادر بودن طراحی کالبدی در آگاهی دادن به جدایی حریم های عمومی از خصوصی و یا نیمه عمومی و نیمه خصوصی
- توانمندی طراحی کالبدی محیط در تشویق شهروندان به حضور در فضاهای عمومی و حفظ آزادی رفت و آمد به مکان های عمومی
- توانمندی طراحی کالبدی به سخت کردن اهداف مجرمانه و منصرف شدن آن ها از ارتکاب جرم
- توانمندی طراحی کالبدی به ترغیب حس مسئولیت پذیری شهروندان نسبت به فضاهای عمومی
- همچنین او سه فاکتور افزایش جرم و کاهش امنیت در فضاهای شهری را چنین بر می شمرد:
- بیگانگی: استفاده کنندگان فضاهایشان را نمی شناسند.
- عدم وجود نظارت: مکان های وقوع جرم، ارتکاب جرم را به راحتی بدون آنکه مجرم دیده شود ممکن می کند.
- دسترس بودن راه فرار: امکان ناپدید شدن مجرم از صحنه ی جرم را به سرعت ممکن می کند.
- لذا نیومن معتقد است که با استفاده از سازوکارهای نمادین شکل دادن عرصه های تعریف شده، می توان یک محیط را تحت کنترل استفاده کنندگان قرار داد

او بیان می کند برای ایجاد مسیرهای پیاده جاذب جمعیت، استفاده از گیاهان و نیمکتو نور در طراحی ها بسیار موثر می باشد. در این راستا قرار دادن عناصر نورانی در فاصله ۴۰ فوتی از هم توصیه می شود. موضوع جدیدی که هم اکنون وجود دارد بهره گیری از عناصر نورانی تزئینی در مسیر پیاده می باشد، استفاده از این عناصر هم به ارتقای سطح روشنایی مسیر پیاده هم به قابل استفاده شدن نیمکت ها در ساعات شب کمک می نماید.

نظریه ی دیگری که در اینجا مورد بررسی قرار می گیرد، مربوط به نظریه پیشگیری از جرم به وسیله ی طراحی محیطی است. این رویکرد که به نظرات نیومن بسیار نزدیک است محیط فیزیکی را به گونه ای می نماید که وقوع جرم و ترس را به وسیله کاهش حمایت از رفتارهای مجرمانه کاهش دهد (مدیری، ۱۸۵) بر روی زمینه هایی که در آن جرم اتفاق می افتد و تکنیک هایی که آسیب پذیری محیط را کاهش می دهند، تاکید می کند. بر اساس این نظریه ترکیب محیط کالبدی هم می تواند به ارتکاب جرم کمک کند و هم می تواند مانع از وقوع آن شود. بنابراین آن را می توان طراحی کالبدی شهر از طریق طرح ساختمان و طراحی پلان و دسترسی به سایت های جرم خیز و بکارگیری بهینه کلیه عناصر موجود در محیط مصنوع به منظور

کاهش جرایم شهری دانست که بوطر مستقیم و غیر مستقیم در ارتقا کیفیت زندگی و افزایش رضایت مندی شهروندی بهبود رفاه و سرمایه اجتماعی تاثیر بسزایی دارد .

هیلیار از رویکرد دفاعی فوق انتقاد می کند ، به دلیل این که مانع حرکت طبیعی مردم می شود و برای غریبه ها چه صلح آمیز و چه خصم آمیز محدودیت دسترسی قائل می شود . او معتقد است حضور مردم چه غریبه و چه آشنا احساس ایمنی را در فضای عمومی ارتقا داده و وسیله ای است که به کمک آن می توان فضا را به صورت طبیعی مورد نظارت قرار داد. لذا وی به دنبال خصوصیات شکلی فضا است که حضور مردم و به تبع آن احساس امنیت را افزایش می دهد . کرمونا جدول زیر را در رابطه با جمع بندی برخی از نظریات صاحب نظران ذکر شده ارائه نموده است :

جدول (۱): عوامل ایجاد کننده امنیت بر اساس نظریات مطرح در این زمینه-منبع (Carmona,2003: 120)

بیل هیلیار	cpted	اسکار نیومن	جین جکوبر	کنترل فضا / قلمرو / گرای
فضاهای مجتمع با دیگر فضا های ، به طور که افراد به نسیت یه مشاهده این فضا و حرکت در آن ها ترغیب میشود	کنترل دسترسی طبیعی که با دوری جستن از دسترسی به اهداف اعمال مجرمانه این فرصت ها کاهش می دهد.	قلمرو گرای-ظرفیت محیط کالبدی برای ایجاد محل هاب درک شده مناطق از اثر قلمرو	سر حد بین فضای عمومی و خصوصی را مشخص مینماید	گرای
نظارت ایجاد شده توسط افرادی که در فضا حرکت میکنند	نظارت طبیعی به عنوان نتیجه ای در استفاده روزمره از ملک	نظارت -ظرفیت طراحی کالبدی برای ایجاد نظارتی بر روی ساکنان و عوامل آن ها	نیازمند به چشمانی برفراز خیابان می باشد.وابسته به خصوصیات طبیعی خیالان شامل ساکنان و هم کاربران است	نظارت
احساس ایمنی وابسته به مناطقی است که به طور پیوسته در حال کار استفاده می باشند	توزیع ، کاهش جا به جا جایی	نپذیرفتن استدلال هایی که اکثر فعالیت ها را در خیابان داشته و وجود استفاده تجاری که ضرورتا بزهکاری خیابانی را کاهش می دهد	نیاز ها، کاربرانی که به طور کاملا پیوسته در آن قرار دارند	فعالیت

امنیت در فضاهای شب

از آنجایی که مهمترین عناصر کالبدی موجود در فضاهای سبز را پوشش گیاهی تشکیل می دهد نظریات متعددی در زمینه تاثیر گذاری پوشش گیاهی بر امنیت استفاده کنندگان از فضاهای شهری و مخصوصا فضاهای سبز وجود دارد . در این زمینه برانسون بیان می کند که برخی از گونه های آسیب پذیری در برابر جرم ممکن است به فضاهای شهری که دارای ویژگی ها و عناصر مختلف هستند ، مرتبط باشد . ارتباط میان آسیب پذیری و عناصر ساختاری منظر شهری و مخصوصا پوشش گیاهی بطور کامل روشن نیست ، چرا که پوشش گیاهی نقش متفاوتی را در فضاهای شهری ایفا میکند که عبارتند از :

نقش ساختاری : مشخص کردن حدود فضاها

نقش ترئینی

نقش طبیعی : شامل از بین بردن آلودگی هوا

نقش تعیین محدوده و لبه شهرها

نقش اقتصادی (Brunsdon,1995)

آسیب پذیری افراد فقط با درک بصیری از پوشش گیاهی مرتبط نیست بلکه با بسیار ی دیگر از عناصر ادراک شده که متاثر از سبک پوشش گیاهی می باشد نیز سروکار دارد . این ماسله اثرات مهمی را بر ارتکاب جرم در رابطه با پوشش گیاهی دارد . (knopf,1983).

پلتون در نظریه ای بیان می دارد که پوشش گیاهی ممکن است به عنوان پناهگاهی برای رهایی از خطر باشد. البته پلتون نظریه اش را مورد بازبینی قرار داد و طمینه های زیبایی و لذت بردن از زیبایی منظر شهری را نیز به آن اضافه نمود. بنابراین از این نظر نیز پوشش گیاهی می باید از جهت آسیب پذیرمورد ارزیابی قرار گیرد. (Appleton, 1986)

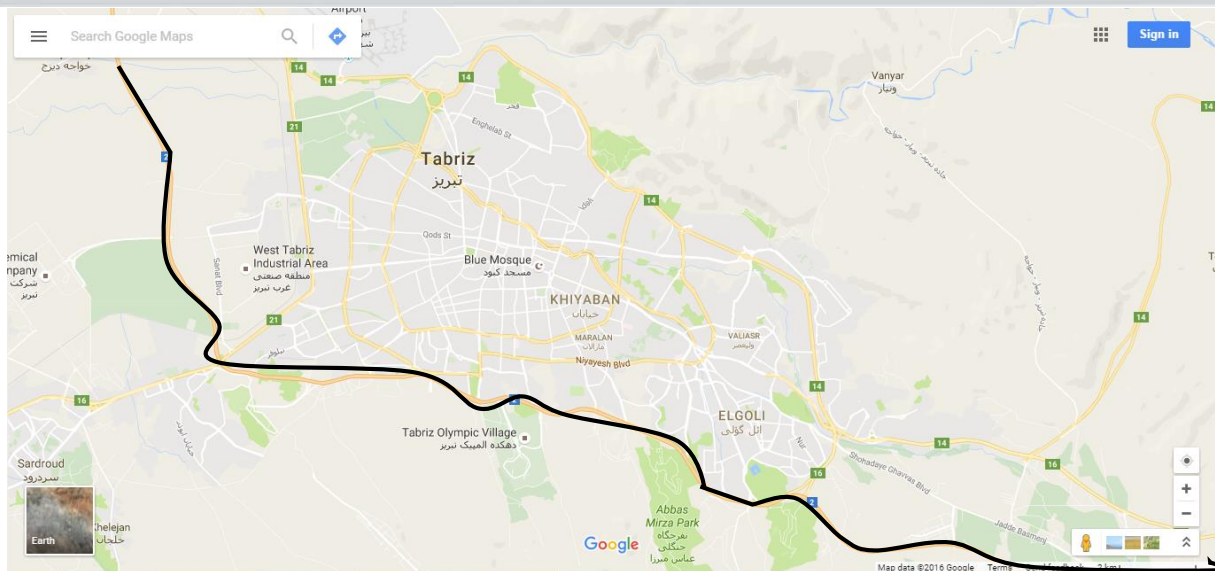
در زمینه طراحی فضاهای شهری دفاع پذیر، نقش کاشت درختان و درختچه ها در ایمنی فردی مورد توجه قرار می گیرد. این ایده بر این پایه استوار است که درختان و درختچه ها در شهرها می توانند موجبات کمک به جنایتکاران را فراهم سازند که در این راستا شورای شهربیرمنگام در سیاست کاشت درختان در فضای درون شهر قانون کاشت درختان با قطر کم تر از ۱۵۰ میلی متر را اعمال کرد.

با توجه به به اینکه در فضاهای سبز به غیر از عناصر کالبدی که شامل پوشش گیاهی می شود، فعالیت ها سهم بسزایی را در پویایی این فضاها ایفا می کنند، از نقش آن ها در ایجاد امنیت نمی توان غافل شد. بر این اساس کازن معتقد است در فعالیت در فضاهای شهری توسط طراحی فیزیکی پشتیبانی می شود که باعث تقویت فعالیت های مجاز در فضاهای عمومی شهرها می گردد و این خود می تواند به کاهش جرم و جنایت کمک نماید. فعالیت هایی که جامعه در برگیرنده آن هاست می تواند محل های خاصی را به منظور تعریف و ارتقای کاربردهای مورد علاقه ایجاد نماید. برای مثال، یک زمین بازی در یک پارک عمومی علاوه بر ایجاد یک فضای تفریحی مناسب برای جوانان، نظارت بصری طبیعی و حس ملکیت را نیز در محدوده ارتقا می دهد. (Cozens, 2002).

بنابراین بر اساس مطالب ذکر شده معیارهایی که می تواند ما را در طراحی کالبی فضاهای شهری امن و به طور اخص پارک ها و فضاهای سبز بر اساس سه متغیر کنترل فضا، نظارت و فعالیت رهنمون نماید عبارتند از: طرح کاشت فضای سبز، نوع پوشش گیاهی، فعالیت های اجتماعی، خوانایی، اختلاط کاربری، نحوه نورپردازی، کنترل دسترسی که می باید آنها را در بررسی میزان امنیت فضاهای سبز شهری مورد توجه قرار داد.

مطالعه موردی

شهر تبریز به علت گستردگی و جمعیت بالا بیشترین سهم بزرگ راه های درون شهری کشور را به خود اختصاص داده است. بزرگ راه شهید کسایی به عنوان یکی از بزرگترین بزرگ راه های شهر تبریز که شرق و غرب این شهر را به هم مرتبط نموده است دارای بیشترین فضاهای سبز حاشیه خود می باشد که بر اساس طرح راهبردی - ساختاری (طرح جامع) شهر تبریز عنوان محور سبز را اخذ نموده است. از آنجایی که فضاهای حاشیه بزرگ راه ها پتانسیل ارتکاب جرم را به علت عدم توجه به طراحی کالبدی در اختیار مجرمان قرار می دهد، این امر لزوم توجه به طراحی این فضاها را بیش از پیش مشخص می نماید. فضای مورد بررسی بخشی از بزرگ راه شهید کسایی حد فاصل بزرگ راه های پارک ایل گولی می باشد که به علت دارا بودن بیشترین فضای سبز و حجم تردد زیاد و قرارگیری محلات مسکونی در پیرامون آن انتخاب گردیده است. همان طور که در نقشه شماره ۱ مشاهده می شود بیشترین سهم کاربری های اطراف محدوده مورد نظر را کاربری مسکونی در برگرفته است و بسیاری از فضاها نیز با بهره گیری از درخت و چمن، بدون توجه به طرح کاشت به عنوان فضای سبز در نظر گرفته شده است. سایر کاربری ها نیز به صورت پراکنده در محدوده به چشم می خورد.

عکس (۱): موقیت بزرگ راه شهید کسایی در شهر تبریز (خط مشکی) منبع: google.com/maps

عکس (۲): محدوده مورد مطالعه منبع: google.com/maps

یافته های پژوهش

بر اساس یافته های مستخرج از مرور نوشتگان و تحقیق معیارهای کالبدی ارزیابی امنیت، طرح کاشت فضای سبز، نوع پوشش گیاهی، فعالیت های اجتماعی، خوانایی، اختلاط کاربری، نحوه نورپردازی، کنترل دسترسی در نظر گرفته شدند. در این پژوهش تاثیر معیارها بر ارتقای سطح کیفی محیط های شهری از دیدگاه استفاده کنندگان از فضاهای سبز حاشیه بزرگ راه کسای سنجیده می شود. جدول شماره ۲ وجود رابطه ی عیارها با احساس امنیت را نشان می دهد.

جدول(۲) رابطه بین معیارها با احساس امنیت(نگارنده)

متغیر	معیار	ضریب همبستگی	طح معنی دار
کنترل فضا	کنترل دستی	0/279	0/002
	خوانایی	0/802	0/000
نظارت	طرح کاشت فضای سبز	0/961	0/000
	نوع پوش گیاهی	0/494	0/000
	نحوه نورپردازی	0/597	0/000
فعالیت	اختلاط کاربری	0/467	0/000
	فعالیت های اجتماعی	0/395	0/000

بررسی نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن در جدول ذکر شده، نشان می دهد که از دیدگاه استفاده کنندگان از فضا بین هر کدام از معیارها و احساس امنیت، ضریب مستقیم با احساس امنیت هستند. این بدان معناست که می باید برای ایجاد امنیت در فضاهای سبز حاشیه بزرگ راه از این معیارها در طراحی بهره برد.

از آنجایی که احساس امنیت در فضاهای شهری با درک افراد از میزان آسیب پذیری آنان در این فضاها وابسته می باشد و با توجه به این آسیب پذیری بر اساس شرایط خاص هدف مجرم تعریف می گردد، درک آسیب پذیری در افراد مختلف بر پایه برداشت های ذهنی آنان از خطر خود می باد (Brunsdon, 1995: 10). از طرفی ویژگی هایی در فضای شهری وجود دارد که در درک آسیب پذیری افراد بسیار تاثیر گذار است و به راحتی قابل شناسایی است. این ویژگی ها ژنراتور ترس نامیده می شوند و عبارتند از:

ضعف نورپردازی، کمی دید، ناخوانا بودن محیط ۲ (Valentine, 1999).

با توجه به به اینکه معیارهای ارزیابی فضا، خود از عناصر کالبدی محیط شهری به شمار می روند بر این اساس رابطه بین ارتقای سطح کیفی فضا با امنیت سنجیده شده است.

نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن در جدول شماره ۳ نشان می دهد که بین ارتقای سطح کیفی فضا و استفاده از فضا، ضریب همبستگی مثبت معنی داری مشاهده می شود.

جدول(۳) رابطه بین ارتقای سطح کیفی فضا با استفاده از فضا(نگارنده)

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معنی دار
ارتقای سطح کیفی استفاده از فضا	۰/۴۵۹	۰/۰۰۰

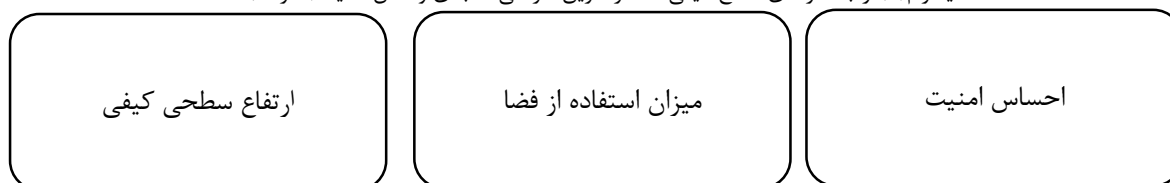
نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن در جدول شماره ۴ نشان می دهد که بین احساس امنیت و استفاده از فضا ، ضریب همبستگی مثبت معنی داری مشاهده می شود.

جدول(۴):رابطه بین احساس امنیت با استفاده از فضا(نگارنده)

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معنی دار
ارتقای سطح کیفی	۰/۴۵۳	۰/۰۰۰
استفاده از فضا		

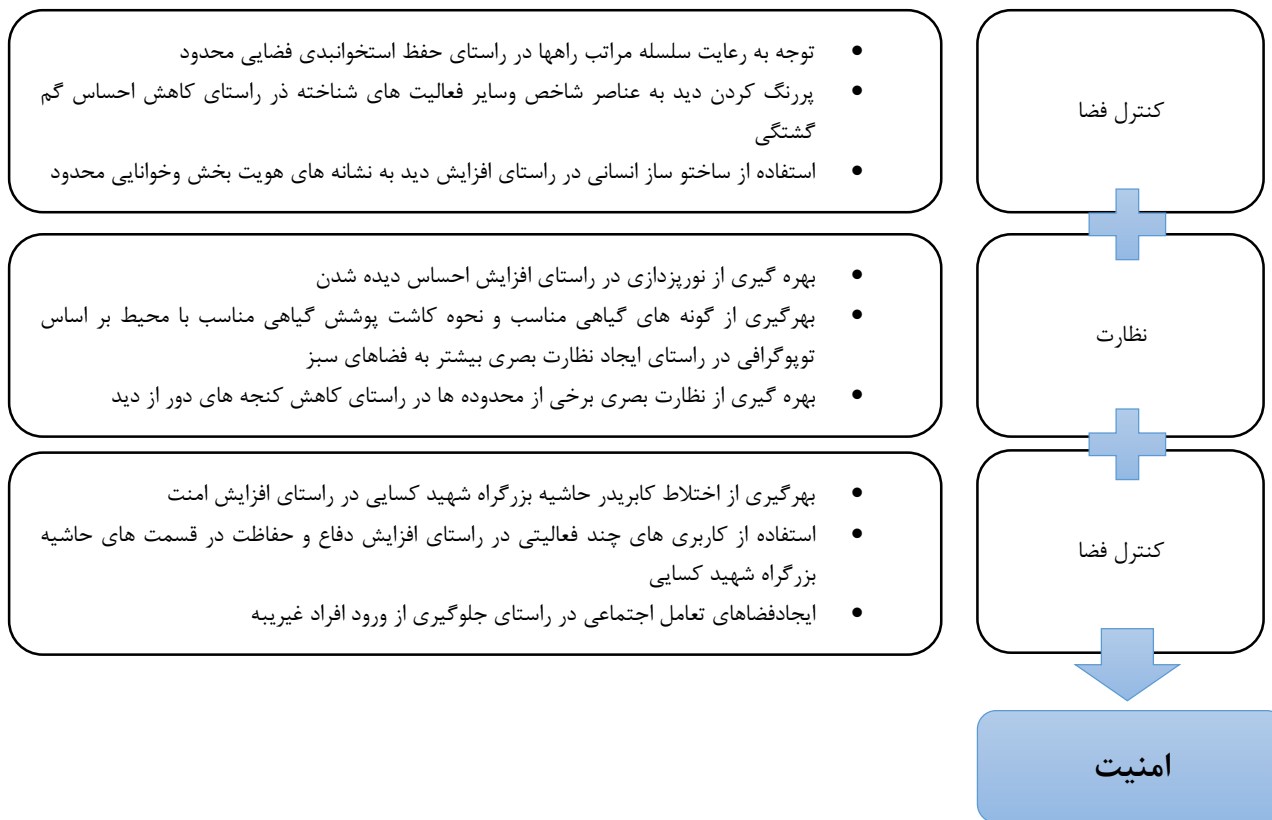
از جدول ۴ و ۳ این نکته حاصل می شود که رابطه ی معنی داری میان ارتقای سطح کیفی فضا و احساس امنیت وجود دارد . بدین صورت که با بهبود عناصر کالبدی محیط شهری که از آن ها می توان به معیارهای ارزیابی امنیت اشاره نمود ، سطح کیفی فضا ارتقا می یابد ، با ارتقای سطح کیفی فضا ، میزان استفاده از فضا بیش تر خواهد شد و میزان استفاده بیش تر از فضا احساس امنیت را در فضاهای شهری به دنبال خواهد دارد.

دیاگرام(۱):ارتباط ارتقای سطح کیفی فضا از طریق طراحی کالبدی و حس امنیت(نگارنده)

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر بر پایه منابع و اسناد مکتوب و تهیه پرسشنامه در فضاهای سبز حاشیه بزرگ راه شهید کسایی به ارزیابی رابطه میان ارتقا سطح کیفی فضا و احساس امنیت از دیدگاه استفاده کنندگان از این فضاها پرداخته شده است . در مرحله نخست معیارهای ارزیابی امنیت از دیدگاه صاحب نظران استخراج گردیده است که عبارتند از طرح کاشت فضای سبز ، نوع پوشش گیاهی ، فعالیت های اجتماعی ، خوانایی ، اختلاط کاربری، نحوه نورپردازی، کنترل دسترسی . با توجه به وجود ضریب همبستگی مثبت معنی دار میان ارتقای کیفی فضا و احساس امنیت این نتیجه حاصل گردید که بهبود عناصر کالبدی محیط شهری توسط معیارهای ارزیابی امنیت ، سطح کیفی فضا را ارتقا می دهد. با ارتقای کیفی فضا ، میزان استفاده از فضا بیش تر خواهد شد و میزان استفاده بیش تر از فضا ، احساس امنیت در فضاهای شهری را به دنبال دارد. بر اساس یافته های پژوهش بهره گیری از معیارهای ارزیابی امنیت در فضاهای حاشیه بزرگ راه های شهری در غالب راهبردهای کوتاه در جدول نشان داده شده است :

ماخذ:نگارنده

معیارهای مورد نظر در این پژوهش تنها بخشی از معیارهای ارزیابی امنیت در فضاهای سبز بزرگ راه ها می باشد. لازم است امنیت از لحاظ سایر جنبه ها نیز مورد ارزیابی قرار گیرد و نتایج حاصل از آن بصورت ضوابط ودستورالعمل های طراحی در ارتقا کیفی فضاهای سبز تدوین گردد .

منابع

- بنیاد امانی، ل، ۱۳۸۷. بررسی ارتباط شهر نشینی با بطنکاری نو جوانان پسر در کانون اصلاح و تربیت تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز
- پیشگاهی فرد، ز. احمدی دهکاف، ۱۳۸۹. ارزیابی تهدیدات امنیت ملی در مرزهای شمالی فصل نامه جغرافیای آمایش ۹
- حشمتی، م. ۳۸۴. تاثیر طراحی شهری در پیش گیری و کاهش جرایم و ناهنجاری ها فصل نامه علمی پژوهشی صفحه ۴۱
- مدیری، آ. ۱۳۸۵. جرم، خشونت، احساس امنیت در فضا های عمومی شهر. فصل نامه رفاه اجتماعی ۲۸
- Appleton, J. 1996. The Experience of Landscape. 3rd Revised, John Wiley. 247p.

- Brunson, C. & Gilroy, R. & Madani Pour, A. & Roe, M. & Thompson, I. & Townshend, T.1995.Safety, Crime, Vulnerability and Design -A Proposed Agenda of Study.University of Newcastle.24P.
- Carmona, M.Heath,T.T,O. T dell Steven.2003.public places urbanspace.Architectural press.312P.
- Cozens,P.2002.Sustainable Urban Development and Crime Prevention through Environmental Design for the British City Towards an Effective Urban Environmentalism for the 21st Century.Cities.19(2):129.137.
- Department of the Environment,Welsh Office.1994.Planning Out Crime.Circular 5/94.London. HMSO.
- Hillier, B.1996. Space is the Machine. University of Cambridge Press.355p.
- Jacobs, J.1961.The Death and Life of Great American Cities. 3rd Revised. Random House.458P.
- Knopf,R.C.1983.Recreational Needs and Behavior in Natural Settings. In:Altman,I & Wohill, J.Eds.1983. Human Behavior and Environment: Advances in Theory and Research: Volume 2 (Human Behavior & Environment).Plenum Press.205-232P.
- Newman,O.1973.Defensible space:people and design in the violent city.architectural PRESS.223P.
- Newman,O.1996.creative defensible space. Washington, DC,U.S. Department of Housing and Urban Development Office of Policy Development and Research.124P.
- Robinson,M.1996.The theoretical of CPTED: 25 years of responses to C.R Jeffrey.Laufer,W.&Adler,F.,Appalachian state university department of political science and criminal justice.287P.
- Valentine,G.1992.Coping with fear of male violence: Women's use ofprecautionary behavior in public space.The Anglo German conference,Women and the City, University of Hamburg.30April. 220-231P.